

10. juni 2025

SB 002 561/pivi/cbh

HØRING – LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF BETEGNELSEN PÆDAGOGISK LÆRINGSCENTER TIL SKOLEBIBLIOTEK OG REGELSANERING

Danske Forlag takker for muligheden for at kommentere på fremsendte høring og bemærker følgende:

Generelle bemærkninger

Alle børn og unge har ret til at være del af en stærk læsekultur. Men det er ikke tilfældet i dag, hvor både læsekompetencerne og læselysten er bekymrende dalende. Stærke læsekompetencer er en grundforudsætning for læring, da børn og unge på den måde udvikler evnen til fordybelse og koncentration. Det er færdigheder, som er afgørende i uddannelsessystemet, og som bidrager til at skabe lige muligheder. Læsning giver også børn og unge et rigt sprog og styrker evnen til kritisk tænkning, som er helt essentiel for den demokratiske deltagelse. Og så bidrager læsning til identitetsdannelse og empatiudviklingen og giver gode og stærke oplevelser.

Vi har et samfund, som er kendetegnet ved stærke kulturbærende institutioner. Folkeskolen er en af dem og vi skal være ambitiøse ift. at sikre, at der på den enkelte skole er et skolebibliotek bemandede med skolebibliotekarer/læringsvejledere og med bogsamlinger sammensat på baggrund af kvalitet, alsidighed og aktualitet.

Konkrete bemærkninger

Vi anser det grundlæggende for meget positivt, at betegnelsen "pædagogisk læringscenter" ændres tilbage til "skolebibliotek" og at bemærkningerne udtrykkeligt fremhæver, at det dermed understreges, "at understøttelse af læsning af fysiske bøger er en central opgave for skolebiblioteket". Der er evidens for, at læsning i fysiske bøger, både som fritidslæsning og i undervisningen, fremmer koncentration, evne til fordybelse, indlæring og læsekompetencer.

Det bør fremgå af loven, at alle folkeskoler skal have et fysisk bibliotek

Det fremgår af folkeskolelovens §19, stk. 2, at der ved hver skole oprettes et skolebibliotek. Hvis lovforslagets ambition om, at skolebiblioteket skal understøtte læsning af fysiske bøger, skal indfries, skal det også fremgå af folkeskoleloven, at alle folkeskoler skal have et fysisk bibliotek. Kravet til fysiske skolebiblioteker blev fjernet fra folkeskoleloven i 2014, og det har mange kommuner desværre benyttet sig af.

Det bør endvidere være et krav, at biblioteket har indbydende bogsamlinger, sammensat på baggrund af kvalitet, alsidighed, aktualitet og med afsæt i børn og unges læsepræferencer og interesser, og at det er bemandet med skolebibliotekarere/læringsvejledere, som kan formidle litteratur og vejlede i fritidslæsning med afsæt i det enkelte barns læsestandpunkt, interesser og behov.

Et krav om, at der skal være et fysisk skolebibliotek på den enkelte skole, skaber de bedste rammer for tæt dialog og inddragelse af både lærere og elever, således at både indkøb af bøger, herunder læremidler, og vejledning tager afsæt i en konkret virkelighed.

Metodefrihed forudsætter også adgang til digitale læremidler

Vi forudsætter i øvrigt, at skolebibliotekernes funktion og tilbud også omfatter digitale læremidler, når der står: " Skolebiblioteket stiller undervisningsmidler til rådighed for skolens undervisning, herunder fysiske bøger ...".

Statslige krav til kvalitet skal sikre bedre forudsætninger for læsekultur og forhindre ulighed

Forslaget om at ophæve §19, stk. 5 betyder, at beslutningskompetencen om formål og funktion overlades til kommunalbestyrelsen. Det vil indebære en ikke ubetydelig risiko for, at nogle kommuner vælger f.eks. ikke at prioritere, at der på skolen er et fysisk skolebibliotek, ligesom manglende krav til samlinger og uddannet personale på tilsvarende vis risikerer at underminere en politisk målsætning om at fremme læsekulturen og dannelsen samt understøtte de mest optimale forudsætninger for læring.

Nordisk inspiration

I Norge og Sverige, som har oplevet samme udfordringer som i Danmark i forhold til faldende PISA- og PIRLS-resultater, er der igangsat initiativer, som skal rette op på det, der i Sverige omtales som et decideret 'kundskabskollaps.' Den svenske regerings modforanstaltninger indebærer foruden massive investeringer i trykte læremidler (skolebøger) på mere end 500 MSEK i 2023, 2024 og 2025 en investering i milliard-klassen til bøger og bemandede skolebiblioteker. Den svenske regering fremhæver, at veludstyrede biblioteker og dygtige bibliotekarere kan styrke både elevernes læselyst og kompetence til at indhente, forstå og forholde sig kritisk til information og fungere som et analogt bolværk mod den stigende skærmb brug blandt børn og unge.

Siden 2023 har regeringen i Norge øget tilskuddene til skolebiblioteker med i alt 32,5 millioner kroner. I 2024 blev tilskuddet yderligere øget med 20 millioner kroner, hvilket bragte det samlede tilskud op på 50 millioner kroner for 2024. Midlerne er øremærket til at bemane skolebiblioteker og øge skolernes kompetence i pædagogisk brug af bibliotekerne.

Med venlig hilsen
Christine Bødtcher-Hansen
Direktør, Danske Forlag